

GALERIJNÍ PEDAGOGIKA V TEORII A PRAXI. LITERATURA, VZDĚLÁVÁNÍ, AKTUÁLNÍ PODOBY SOUČASNÉ ANIMACE UMĚLECKÉHO DÍLA (téma 20)

Galerijní pedagogika v teorii a praxi:

V českém prostředí se používá především pojem GALERIJNÍ PEDAGOGIKA (v souvislosti s výtvarným uměním), ale ve většině Evropských zemí se uvádí termín MUZEJNÍ PEDAGOGIKA. Tato odlišnost se uvádí protože „v České republice pro označení institucí, jež disponují sbírkami výtvarného umění a představují je v podobě stálých expozic i dočasných výstav, dlouhodobě ustálen pojem „galerie“. V Německu však název galerie zcela jednoznačně označuje zejména menší privátní instituce, které prezentují především současné výtvarné umění, s nímž rovněž obchodují.“¹

Edukační činnost v galeriích a muzeích se stala běžnou součástí galerií, především v západní Evropě vznikla lektorská oddělení, která jsou významnou součástí galerií. „V našem prostředí se problematika galerijní pedagogiky přirozeně včlenila do diskursu teorie výtvarné výchovy již počátkem 90. let minulého století.“²

Literatura:

- HORÁČEK, Radek. *Galerijní animace a zprostředkování umění: Poslání, možnosti podoby seznamování veřejnosti se soudobým výtvarným uměním prostřednictvím aktivizujících programů na výstavách*. 1. vyd. CERM, 1998, 139 s. ISBN 80-720-4084-7.
- FIŠER, Zbyněk, Vladimír HAVLÍK a Radek HORÁČEK. *Slovem, akcí, obrazem: příspěvek k interdisciplinaritě tvůrčího procesu*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2010, 208 s. Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. ISBN 978-802-1053-892.
- *Aktuální otázky zprostředkování umění: teorie a praxe galerijní pedagogiky, vizuální kultura a výtvarná výchova*. Brno: Masarykova univerzita, 2007, 189 s. Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, sv. 101. ISBN 978-802-1043-718.
- ZHOŘ, Igor. *Výtvarná výchova v projektech*. 2. vyd. Havlíčkův Brod: Tobiáš, 1995. ISBN 80-858-0848-X.
- ZHOŘ, Igor. *Výtvarná výchova v projektech*. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Tobiáš, 1995. ISBN 80-858-0830-7.
- JŮVA, Vladimír. *Dětské muzeum: edukační fenomén pro 21. století*. Brno: Paido, 2004, 264 s. ISBN 80-731-5090-5.
- ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Edukační potenciál muzea*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012, 394 s. Monografie (Univerzita Palackého). ISBN 978-802-4430-348.
- ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Muzejní edukace*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012, 140 s. ISBN 978-802-4430-034.
- _____, 2003?, 583 p. ISBN 80-862-1328-5.
- KESNER, Ladislav. _____, 2000. ISBN 80-720-3252-6.
- DYTRTOVÁ, Kateřina. *Interpretace umění ve výtvarné výchově*. Vyd. 1. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně, Pedagogická fakulta, 2002. ISBN 80-704-4424-X.

¹ FIŠER, Zbyněk, Vladimír HAVLÍK a HORÁČEK. *Slovem, akcí, obrazem: příspěvek k interdisciplinaritě tvůrčího procesu*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2010. Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, č. 146. ISBN 9788021053892.

² *Aktuální otázky zprostředkování umění: teorie a praxe galerijní pedagogiky, vizuální kultura a výtvarná výchova*. Brno: Masarykova univerzita, 2007, 189 s. Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, sv. 101. ISBN 978-802-1043-718.

- ZÁLEŠÁK, Jan. *Umění spolupráce*. Vyd. 1. Praha: Akademie výtvarných umění v Praze, 2011, 292 s. ISBN 978-80-210-5707-4.
- SLAVÍK, Jan. *Umění zážitku, zážitek umění: teorie a praxe artefietiky*. Vyd. 2., ekonomické. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 281 s. ISBN 978-807-2904-983.

Vzdělávání:

Galerijní a muzejní pedagogika je samostatný obor mezi humanitními vědami vysokoškolského vzdělávání, je to mezioborově koncipovaná disciplína. Galerijní pedagogika má nejtěsnější souvislost s výtvarnou pedagogikou. „Právě katedry výtvarné výchovy na pedagogických fakultách jsou nejčastěji odbornými pracovišti, kde je problematika komunikace s výtvarným dílem i aktivizujících galerijních činností v největší míře začleňovaná do studijních programů“³

Galerijní pedagog by měl využívat i jiných odborností, jako jsou například historie umění, teorie umění, dále je důležitá znalost vývoje interpretačních přístupů a interpretace uměleckých slohů a směrů. Dalším okruhem je také psychologie, pedagogika a s nimi spojené specializace. (Fišer, Havlík, Horáček, 2010 str. 162)

V roce 2008 získala Katedra výtvarné výchovy PdF MU akreditaci pro dvouletý magisterský studijní program GALERIJNÍ PEDAGOGIKA. Také na Univerzitě Palackého v Olomouci je studijní obor s názvem MUZEJNÍ A GALERIJNÍ PEDAGOGIKA.

Aktuální podoby současné animace uměleckého díla:

„animace – animátor jsou pojmy, které charakterizují aktivizující formy kontaktu s výtvarným dílem, kdy se divák prostřednictvím výtvarných etud odvozených od vystavených děl přibližuje podstatě uměleckého díla nikoli poslechem teoretického výkladu, ale vlastní tvůrčí aktivitou“⁴

Animace v negalerijním prostoru – animace jako zábavná aktivita

Tvorba jako animace – umělecké projekty Kateřiny Šedé jsou založeny na aktivní tvůrčí spolupráci lidí, kteří se jinak uměním nezabývají

Animace jako veřejná komunikace – animace, která pokračuje ve veřejném prostředí, vložení do děje i náhodné kolemjdoucí

Animace jako prostor vlastní tvorby

Mezioborové dialogy – animace s využitím hudebních či rytmických nástrojů. Využití práce s textem

Materiálové animace – vnímání prostoru, hmatového kontaktu s materiálem či s výrazovým tělovým prožitkem a pohybovou aktivitou. (Fišer, Havlík, Horáček, 2010, str. 178 -192)

Vlastní zkušenost s galerijní animací:

Výstava: **WILHELM LEHMBRUCK** (Dům umění města Brna) – v programu jsme použili kresby (rychlo kresbu) lidské postavy – hra na živé sochy, které spolužáci kreslili. Při další aktivitě jsme využili typický sochařský materiál a to keramickou hlinu, ze které modelovali figuru – zachycení pocitů a vlastností soch.

Výstava: **JIŘÍ KOVANDA – Ještě jsem tu nebyl** (Dům umění města Brna) – využití obyčejných předmětů, práce ve skupinách. Vytvoření instalace z obyčejných věcí. Následující aktivita instalace ve veřejném prostoru (před Domem umění města Brna). Povšimnutí tvorby veřejností nebo zapojení kolemjdoucích do akce.

³ FIŠER, Zbyněk, Vladimír HAVLÍK a Radek HORÁČEK. *Slovem, akcí, obrazem: příspěvek k interdisciplinaritě tvůrčího procesu*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2010, s. 162. Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, č. 146. ISBN 9788021053892.

⁴ FIŠER, Zbyněk, Vladimír HAVLÍK. *Slovem, akcí, obrazem: příspěvek k interdisciplinaritě tvůrčího procesu*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2010. Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, č. 146. ISBN 9788021053892.